

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 30

27. srpnja 2017.

cijena 200 Ft

Hrvatski dan u Poganu

7. stranica

Sambotelška prezentacija

9. stranica

SETA 2017

13. stranica

Komentar

**Čovječe,
ne ljuti se...**

Ne brini se, sve je „u redu“, moglo bi se ovako sažeti ono što se posljednjih godina događa na mađarskoj političkoj sceni. Državna je televizija postupno postala izravno glasilo vladajuće koalicije, zatim i tiskani mediji, kupnjom pojedinih televizijskih kanala te drugih glasila Mađarska telegrafaska služba (MTI), temeljni je izvor informiranja mađarskog puka. Ratovalo se i oko prava postavljanja uličnih plakata. Tako su otklonjeni promidžbenih stupova Mahir Cityposter Kft.-a s budimpeštanskih ulica, te nastavilo se sa strankom Jobbik i završilo se u zakonskoj kolotečini. Istina, prijedlog kao takav ne bi dobio dvotrećinsku većinu, pa je Fidesz predložio izmjenu zakona o zaštiti naselja, što je prihvaćeno, te Jobbik sada traži svoju pravdu kod Ustavnoga suda. Svakodnevna je tema izgradnja nogometnih stadiona, pogotovo je u žarištu kada se prati mađarska nogometna liga ili rezultati nastupa mađarskih nogometaša na međunarodnoj sceni. Ulaganja već je nemoguće pratiti. Primjerice, rušenje Stadiona Ferenca Puskása iznosilo je umalo 400 milijarda forinta, u izgradnju se ulaže neto 143 milijarde forinta; Arena Groupama izgrađena je u vrijednosti od 14,735 milijuna forinta, doduše, 2015. godine u kategoriji novoizgrađenih nogometnih stadiona dobitnik je međunarodnoga priznanja The Stadium Business Awardsonseno, no mislim da ova činjenica ne ublažuje bolove mađarskih poreznih obveznika. Otvoreno-zatvoreno... neka građanin nedjeljom bude u crkvi ili s obitelji, bila su objašnjenja zakona o radu trgovina nedjeljom. Potom se dodalo: Ako je trgovina mala i u njoj nedjeljom radi vlasnik, može biti otvorena. Na kraju na pritisak oporbe izglasalo se, ali u ambalaži „što narod želi, neka bude“, trgovine rade i nedjeljom. To su tek mrvice s obilnoga stola za komentar. I što reći na kraju, tuzemna situacija je dobra, ali ne beznađna.

Kristina

Glasnikov tjedan

ovaj napis, dobri i napreduju prema konačnom cilju. Zasada (dok pišem ove retke) igra se u skupinama, Hrvatska je u skupini D, i prvi iz skupine ide izravno u četvrtzavršnicu.

Četvrtzavršnice se igraju 25. srpnja po ovom rasporedu: A1 – C2/D3; B1 – C3/D2; C1 – A2/D3; D1 – A3/B2. Poluzavršnične utakmice igraju se 27. srpnja po ovom rasporedu: A1 – C2/D3 vs B1 – C3/D2; C1 – A2/D3 vs D1 – A3/B2, a završnica se igra 29. srpnja. U skupini A jesu Brazil, Crna Gora, Kanada, Kazahstan, u skupini B Francuska, Australija, Italija, Mađarska, u skupini C Španjolska, Grčka, Srbija, Južna Afrika, a u skupini D SAD, Hrvatska, Rusija, Japan. Premda na prvi pogled izgleda popularan, zanimanje za vaterpolo je malo. Tako na dosadašnjih šesnaest svjetskih prvenstava medalje su osvajale isključivo europske reprezentacije, i to uglavnom o tom odlučivale reprezentacije Mađarske, Italije, Španjolske i reprezentacije Hrvat-

ske, Srbije, Crne Gore. Mađarska je izvrsna i ima mnogo postignutih uspjeha.

Svake druge godine održava se svjetsko prvenstvo u vodenim športovima, 2015. bilo je u ruskom gradu Kazanju, a 2017. u Budimpešti, a ne u meksičkoj Guadalajari. Naime, Guadalajara odustala je od organizacije zbog financijskih teškoća, a na upražnjeno mjesto uskočila je Budimpešta koja je trebala organizirati svjetsko prvenstvo u vodenim športovima 2021. godine. Međunarodna plivačka federacija hvali Mađarsku kao športsku zemlju, posebno jaku u vodenim športovima, a svjetsko prvenstvo će pridonijeti učvršćivanju te tradicije – kaže FINA.

Prekrasni su ti vodeni športovi i divna je

Budimpešta u njihovu svjetlu. Svjetske izvještajne agencije bombardiraju nas prekrasnim kadrovima i prelijepim športovima koji u vodi i na njoj ostvaruju nemoguće. Oduševljavaju nas plivači, kajaknisti, vaterpolisti...

Prekrasne su i športske arene, tako i

Duna Aréna gdje se odigravaju discipline plivanja i skokova u vodu, Nacionalni bazen „Alfréd Hajós“ gdje se odigravaju vaterpolo-nadmetanja, Gradski park Városliget s disciplinama usklađenog plivanja, Batthyányev trg s disciplinama u skokovima u vodu s velikih visina, i Balatonfüred gdje su natjecanja u disciplinama daljinskoga plivanja. Športaši, njih do četiri tisuće iz dvjesto i osam zemalja, natječu se u šest športova u dvadeset i sedam športskih disciplina

Branka Pavić Blažetin

Međunarodna plivačka federacija hvali Mađarsku kao športsku zemlju, posebno jaku u vodenim športovima, a svjetsko prvenstvo će pridonijeti učvršćivanju te tradicije.

U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti hrvatski je veleposlanik Gordan Grlić Radman 21. srpnja, nakon utakmice Japan – Hrvatska, primio vaterpolsku reprezentaciju Republike Hrvatske.

HDS-ovi kampovi hrvatskoga jezika i kulture

U organizaciji Odbora za odgoj i obrazovanje Skupštine Hrvatske državne samouprave, i ove su godine u Pansionu Zavičaj, u Vlašićima na otoku Pagu, ustrojena četiri kampa hrvatskoga jezika i kulture u kojima sudjeluju polaznici škola gdje se hrvatski jezik i književnost predaju kao predmet te dvojezičnih škola.

Sudionici srednjoškolskog kampa u HDS-ovoj organizaciji

U prvome kampu srednjoškolaca, održanom od 11. do 18. lipnja pod vodstvom Gábora Surányija, boravilo je ukupno 50 osoba, polaznika budimpeštanskog HOŠIG-a (19), pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležje (23), barčanske škole (1), i to u pratnji nastavnika Zorana Marijanovića, Gorana Kecskésa i Marije Gyöngyösi.

Pod vodstvom Anice Popović Biczák održan je drugi kamp od 18. do 25. lipnja sa sudionicima, njih ukupno 102, iz mohačke škole (23), salantske (11), šikloške (7), šeljinske (25), lukoviške (8), barčanske (12) i izvarske (5). Učenike su pratili: Marija Barac Németh, Anita Jandrok Erdélyi, Ramona Štivić, Robert Ronta, Valerija Horvat Kovács, Eva Ádám Bedics, Biserka Kolarić Brantner i Klara Kovač.

Zapravo, radilo se o dva kampa, jedan u organizaciji Hrvatske državne samouprave koji je okupio učenike i nastavnike iz

Sudionici HDS-ova kampa održanog od 18. do 25. lipnja

Mohača, Salante, Šeljina i Šikloša njih 46 + 5 i drugi u organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije koji je okupio učenike i nastavnike iz Lukovišća, Barče, Izvara, Šeljina njih 45 + 4. U trećem kampu, koji je održan od 25. lipnja do 2. srpnja, sudjelovalo je 99 osoba, učenici koljnofske Dvojezične škole Mihovila

Nakovića (13), budimpeštanskog HOŠIG-a (25), pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležje (45) te santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma (19). Voditeljica je kampa Rita Laić, nastavnici pratitelji: Klara Bende Jenyik, Zoran Marijanović, Grga Kovač, Ildika Bošnjak, Jadranka Gergić i Žuza Györfvári, Eva Gorjanac Galić i Vera Blažev. Ukupno 109 sudionika bilo je u kampu koji se ostvario između 2. i 9. srpnja pod vodstvom Angele Šokac Marković uza sudjelovanje učenika iz koljnofske Dvojezične škole Mihovila Nakovića (12), iz bajske Fančaške osnovne škole (24) i Osnovne škole „Šugavica“ (8), te dušnočke (10), bačinske (4), aljmaške (4), martinačke (7), petrovoselske (19), četarske (3), horpačke (4) i židanske (3). Njih će pratiti: Judita Poljak Csicsor, Silvija Varga, Marija Prodan, Marta Ronta Horvat, Kinga Keglović, Edita Horvat Pauković i Fanni Sárközi.

Branka Pavić Blažetin

Sudionici kampa Hrvatske samouprave Šomođske županije održanog od 18. do 25. lipnja

„Tko te ima – taj te nema?!“ – pouke jednoga natječaja

Naše mjesne hrvatske samouprave umnogome se oslanjaju na natječaje koje raspisuje Ministarstvo ljudskih resursa, a od prošle godine su sve popularniji natječaji za ostvarenje dječjih tabora ili kampova.

Hrvatska samouprava grada Šikloša ove je godine imala drugi po redu natječaj, preko kojega smo planirali ostvariti jezični tabor i uključiti veći broj učenika nego prethodne godine. Bez obzira na zaista kratki rok (svega od nekoliko tjedana), natječaj smo razradili i predali. Među prvim poteškoćama moram napomenuti kako na samome kraju pa i na početku jedne kalendarske godine vrlo je teško dobiti primjerene ponude koje se trebaju priložiti uz natječaj, naime većina poduzetnika i prijevoznika te KUD-ova niti zna još svoje obveze niti ima odobren plan, program i proračun za iduću godinu. Dakle, nije lako, ali ni nemoguće pripremiti kompletan materijal. Nakon predaje uslijedilo je vrijeme čekanja i iščekivanja, tijekom kojega vremena su nas svako malo pitali ponajprije zainteresirani učenici, te njihovi roditelji, poduzetnici i svi uključeni imamo li možda već nekakve informacije? Iznenađilo nas je kako smo ove godine službeno rezultate saznali tek 28. svibnja, znači u zadnja dva tjedna školske godine, kada smo uz brojne obveze intenzivno radili još i na izmjeni natječaja, ali ni sada nismo odustajali, ispoštovali smo sve moguće i nemoguće rokove, uzimajući u obzir i nedostiznost Ministarstva koji ili ne odgovara na pozive ili to čini sa znatnim zakašnjenjem. Logično je kako se većina tabora ostvaruje neposredno nakon zatvaranja školske godine, tj. u drugoj polovici lipnja. Takav je bio i naš plan. Jedino na što nismo računali jest činjenica kako u dogledno vrijeme neće doći ni do potpisivanja ugovora, a kamoli do isplate novaca. Ali čak ni to ne bi bio problem ako isto to Ministarstvo ne bi nas obvezalo za potrošnju ili povrat sredstava koje smo prenijeli na aktualnu kalendarsku godinu. Vezano za ovogo-

dišnju promjenu većini nam je poznato kako smo primarno imali rok do 30. travnja 2017., a da je 29. travnja 2017. taj rok bez ikakvog objašnjenja ukinut, odnosno odgođen do 31. siječnja 2018. godine. Smatram to potpuno neprofesionalnim i neodgovornim potezom. Mi smo bili među onima koji su se držali određenog termina, znači osim onog iznosa koji nam je odobren za prvu polovicu godine za funkcioniranje, u trenutku realiziranja tabora nismo imali nikakvih drugih sredstava. A što tada? Jedno, a vjerojatno i jedino moguće rješenje jest obratiti se mjesnoj samoupravi – a o tome koliko oni uopće mare, podržavaju i posjećuju naše priredbe, zaista ne bih sada jer i to zavređuje poseban komentar – i zamoliti ih za izvanrednu financijsku pomoć, koju ćemo, naravno, kada dobijemo svoj novac odmah i vratiti. Slijedi pisanje molba, pregovaranja i slušanja primjedaba o našoj (!) neozbiljnosti jer smo uopće pristupili organizaciji tabora. Znači, mi smo neozbiljni, čak i neodgovorni, možemo pasti na koljena i preklinjati Grad da nam priskoči u pomoć. To nam se nije dalo, pa smo se obratili HDS-u, međutim zbog financijskog protokola (saziv skupštine, glasovanje, donošenje odluke itd.) ni od njih nismo mogli očekivati brzu i učinkovitu reakciju.

Pitanje je što nam je činiti, dogovarati, odgađati isplate, srezati budžet? Jednostavno odustati od svega, od tabora i od ugovora, a time i od novaca?! A kako ćemo stati pred naše učenike i roditelje?!

I opet nismo odustale, pokušale smo otvorenim dijalogom postići kod većine sudionika odgodu ili optimalan rok plaćanja i svima zahvaljujemo koji su nam izašli ususret.

Naša su ovogodišnja iskustva gorka, uvjerena sam u nefunkcionalnost sustava koji nas dovodi u situaciju u kojoj se moramo opravdati, iako imamo odobrena sredstva, ipak ih ne možemo dokučiti, a nimalo nije ugodan osjećaj imati nešto što zapravo nemaš...

Timea Bockovac

predsjednica šikloške Hrvatske samouprave

Veleposlanik Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman izabran za predsjednika Dunavske komisije

Na 88. plenarnom zasjedanju Dunavske komisije, održane 9. lipnja u Budimpešti, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Gordan Grlić Radman izabran je za predsjednika Dunavske komisije, nakon Rajnske komisije (1815.), najstarije europske međunarodne organizacije.

Foto: Dunavska Komisija

Hrvatski veleposlanik Gordan Grlić Radman na zasjedanju Komisije

Iako je bilo nagovještaja da bi se i druge zemlje mogle kandidirati za ovaj vodeći položaj (Njemačka, Slovačka, Rumunjska), hrvatska je kandidatura predstavljena u prosincu 2016., na 87. plenarnoj sjednici, službenom podrškom Ministarstva vanjskih i europskih poslova Davora Ive Stiera, pripomogla je neutralizaciji potencijalnih kandidatura nekih zemalja članica, osobito Ukrajine koja je lobirala u glavnim gradovima zemalja članica. Na koncu Ukrajina se povukla iz utrke za mjesto predsjednika i odlučila podržati Hrvatsku. Tako je ostalo samo na kandidaturi Republike Hrvatske. Cilj Dunavske komisije koja ima 11 članica (Austrija, Bugarska, Hrvatska, Mađarska, Moldova, Njemačka, Rumunjska, Rusija, Slovačka, Srbija i Ukrajina) jest slobodna plovidba Dunavom i štitičenje interesa dunavskih zemalja, te stvaranje bližih gospodarskih i kulturnih veza zemalja članica s drugim zemljama. Svaka je zemlja članica zadužena za upravljanje vlastitim dijelom rijeke. Komisija je odgovorna za stvaranje tehničkog i pravnog okvira za plovidbu Dunavom. Dunavska komisija u velikoj mjeri surađuje s različitim međunarodnim organi-

zacijama, poput EU, UNECE, Svjetska meteorološka organizacija, Međunarodna telekomunikacijska mreža, Stalna međunarodna asocijacija navigacijskih kongresa, Središnja komisija za plovidbu rijekom Rajnom, Međunarodna pomorska organizacija i druge. Uz 11 država članica, status promatrača imaju i Belgija, Cipar, Crna Gora, Češka, Francuska, Grčka, Nizozemska, Makedonija i Turska.

Čestitamo veleposlaniku Gordanu Grliću Radmanu te mu želimo mnogo uspjeha na ovoj novoj dužnosti!

Kristina Goher

Uručena odličja Pro Cultura Minoritatum Hungariae

U Dvorani jug Peštanskoga vigadóa 29. svibnja 2017. svečano su uručena stručna priznanja Pro Cultura Minoritatum Hungariae onim narodnosnim pojedincima i udrugama koji su se istaknuli na kulturnom polju. Odlikovanja je uručio državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene odnose Ministarstva ljudskih resursa Miklós Soltész. Događaju je pribivao glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i predsjednik udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac.

Obraćajući se nazočnima, državni tajnik Miklós Soltész zahvalio je narodnostima jer u svome djelovanju za opstanak ujedno jačaju i mađarsku državu, mađarstvo. Trinaest autohtonih narodnosti uživaju takve mogućnosti koje su izrijekom nužne pojedinim narodima, državama. Dodao je da nema bojazni da pojedine narodnosti – kako to zaključuju u nekim državama – protivno većinskomu narodu čuvaju svoju kulturu i vjeru, da rade protiv većinskoga naroda. Govorio je i o tome da se više od milijarde forinta potpore dalo za 2100 narodnosnih udruga. U svom je obraćanju državni tajnik Miklós Soltész molio narodnosne zastupnike neka prenose vijest svojoj matičnoj do-

movini da potporom narodnosti, pa tako i podupiranjem prekograničnih mađarskih zajednica, samo se jača dani narod.

Zamjenik državnoga tajnika za vjerske, narodnosne, civilne i društvene odnose Attila Fülöp, navodeći misli Zoltána Kodálya, reče: „Kultura se ne nasljeđuje. Kultura predaka za tren se isparava ako je svako pokoljenje ne prisvoji.“ Dodao je da su narodnosti u Mađarskoj odlučne pri očuvanju svoje kulture. Nadovežući se Miklósu Soltészu, reče da mađarska narodnosna politika želi biti „ohrabrujuća i uzorna“, kako bi i susjedne države istim nastojanjima pokušale pristupiti prema mađarskoj narodnosti. Napomenuo je: Dok primjerice u Târgu Mureșu pola tisuće mađarske obitelji živi u neizvjesnosti hoće li njihovo dijete moći pohađati onu školu koju oni žele, ne može biti potpuna radost. Potom je državni tajnik Soltész u društvu zamjenika Attila Fülöpa uručio stručno priznanje, koje se dodjeljuje od 2005. godine. Odličje Pro Cultura Minoritatum Hungariae uručeno je: plesnoj skupini „Biljana“ za djelatnost glede jačanja samobitnosti i očuvanja kulture domaće bugarske zajednice; uredništvo „Glos poloni“ priznanje za proširivanje spoznaja o poljskoj povijesti i tradicijskoj kulturi, odnosno za njegovanje mađarsko-poljskih odnosa; Joško Jurinković za kulturni rad hrvatske zajednice zapadne Mađarske; rusinski narodnosni pjevački zbor iz Ko-

mlóske za očuvanje kulturnoga nasljeđa malobrojne rusinske manjine odnosno za istaknutu djelatnost u životu zajednice; Éva Zsuzsanna Lohn za očuvanje jezika domaće njemačke zajednice, te poradi predaje metodike nastave jezika budućim naraštajima; András János Nédoró za očuvanje i predaju plesne kulture Rumunja u Békésu, odnosno za istaknuti pedagoški rad; Kulturna udruga naselja Mlinci (Pilisszentkereszt) za scenski prikaz narodne glazbe, plesova i pjesama Slovaka; Mihály Ropos za sastavljanje fotografske dokumentacije o svakodnevicu i o događajima slovenske zajednice u okolici Rábe; narodnosna izvorna udruga „Veseli Santovčani“ za očuvanje samobitnosti i širenje folklornih običaja Srba u Bačko-kiškunskoj županiji.

Kako se u obrazloženju navodi, Joško Jurinković među prvima je, 1989. godine, na području zapadnoga Zadunavlja osnovao pjevački zbor, potom u Umoku tamburaški sastav i plesnu skupinu poradi razvitka mjesne hrvatske narodne glazbe i plesa. Od 1994. godine potpomagao je osnivanje Hrvatske samouprave i do današnjice je član Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Godine 2003. djelatno sudjeluje u utemeljenju umočkoga Hrvatskoga kulturnoga društva. Još uvijek je aktivni sudionik kulturnoga života mjesne zajednice. *MTI*

Prijevod: Kristina Goher

JAVNI POZIV

Hrvatska samouprava Baranjske županije objavljuje javni poziv za dostavljanje prijedloga za dodjelu odličja «Za baranjske Hrvate».

Prijedlog za dodjelu odličja treba stići na adresu: Mišo Šarošac, Horvát Önkormányzat (Hrvatska samouprava Baranjske županije) 7621 Pécs, Széchenyi tér 9) najkasnije do 31. rujna 2017. godine. Odličje «Za baranjske Hrvate» utemeljila je Hrvatska samouprava

Baranjske županije i dodjeljuje ga za priznanje djelatnosti onima koji su se svojim radom, djelatnošću istaknuli na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonose razvoju hrvatskoga jezika i kulture, na korist Hrvata u Baranjskoj županiji.

Glavna načela ocjene prijedloga:

- područje zaštite narodnosnih prava, posebice u radu narodnosnih samouprava
- zaštita kulturnih i vjerskih običaja, njihovo njegovanje, istraživanje, obradba i predstavljanje

- potpora narodnosnom obrazovanju
- širenje uporabe hrvatskoga jezika
- rad s mladima ili za mlade
- umjetnička djelatnost, posebice na polju uključivanja u nju hrvatskih stanovnika baranjskih sela.

Krug predlagača:

- područne hrvatske samouprave
- obrazovne ustanove
- hrvatske narodnosne udruge, zajednice
- kulturne ustanove
- fizičke osobe.

Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča, drugi put u Kaćmaru

Kaćmar je bio domaćinom 12. županijskog natjecanja hrvatskih ribiča koje je održano u subotu, 24. lipnja, u suorganizaciji Hrvatske i Seoske samouprave. Na mjesnome ribičkom jezeru natjecalo se osam tročlanih družina, odnosno 24 pojedinca iz sedam naselja: iz Gare, Santova, Kalače, Baćina, Dušnoka i dvije družine iz Kaćmara, a došli su i gosti iz Tavankuta, prijateljskog naselja Kaćmara.

Podsjetimo da je ovo natjecanje pokrenuto 2006. godine u Čavolju, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, gdje je preklani održano i jubilarno, 10. županijsko natjecanje hrvatskih ribiča, a lani je prvi put priređeno u Kalači. Drugi put u povijesti natjecanja održano je u Kaćmaru. Kako nam uz ostalo reče predsjednica Hrvatske samouprave Teza Vujkov Balažić, na priredbu su pozvane družine iz svih hrvatskih samouprava u Bačko-kiškunskoj županiji.

Pošto su lani u Kalači, uz domaće ribiče, prvi put došli i gosti iz Topolja, prijateljskog naselja Gare, a ove godine gosti iz Tavankuta, prijateljskog naselja Kaćmara, uključivanjem prijateljskih naselja ova županijska priredba dobila je međunarodni značaj. Nažalost, zbog nesretnog sudara s divljači to jutro, topoljska družina ove godine nije mogla doputovati.

Najveću je ribu ulovio Károly Huszák.

Treće mjesto osvojila je druga kaćmarska družina: Joso Alaga (zdesna).

Kapetan pobjedničke momčadi Robert Aradi

Goste su dočekali članovi Hrvatske samouprave te čelnici naselja i kaćmarskog ribičkog društva sa suradnicima, uz nadaleko poznato kaćmarsko gostoprimstvo. Nakon okupljanja u ranim jutarnjim satima i zajedničkog doručka na obali ribičkog jezera, održan je ždrijeb, nakon čega je počelo natjecanje od 8 do 12 sati. Usklađivač organizacije bio je Grgo Išpanović, predsjednik Hrvatske samouprave u prijašnjem sazivu. Natjecanje je održano u skupnoj i pojedinačnoj kategoriji, s dva štapa na plovak ili bez njega, i s jednom udicom. Po završetku natjecanja prema općim pravilima slijedilo je vaganje i brojenje ribe, utvrđivanje bodova, te proglašenje rezultata i dodjela pehara.

Prema tome, u skupnom natjecanju prvo mjesto pripalo je drugoj kaćmarskoj družini (Tamás Pilcsuk, Károly Huszák i Róbert Aradi, družina kaćmarskoga ribičkog društva) s 11 030 grama ulovljene ribe (s ukupnih 11 070 bodova), drugo mjesto, kao i lani, osvojio je Dušnok (Stipan Jagica, Stipan Rogač i Károly Kiss Berta) s 9050 grama (9150 bodova), a treće prva kaćmarska dru-

žina (Joso Alaga, Joso Vujić i Grgo Alaga, družina Hrvatske samouprave) sa 7560 grama (7573 boda), četvrto Santovo s 5920 grama (5947 bodova), peto Kalača s 3640 grama (3677 bodova), šesto Baćino s 3495 grama (3561 bod), sedmo Tavankut s 3500 grama (3515 bodova) i osmo Gara s 3030 grama (3047 bodova). U kategoriji pojedinaca prvi je bio Tamás Pilcsuk s 5750 grama ulovljene ribe, a najveću ribu, s 2320 grama, ulovio je Károly Huszák, obojica članovi druge kaćmarske družine. Najuspješnijim družinama i pojedincima uručeni su pehari i spomenice za osvojeno mjesto, a svim sudionicima spomenice za sudjelovanje.

Susret, koji je priređen s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, završen je zajedničkim ručkom i druženjem sudionika u blagovaonici seoske kuhinje. Kako je najavljeno, dogodine 13. županijsko natjecanje hrvatskih ribiča priredit će se, po dogovoru, drugi put u Gari ili Santovu.

Tekst i slika: S. B.

Hrvatski dan u Poganu

U organizaciji Hrvatske udruge sela Pogana, 11. lipnja ondje je održan Hrvatski dan. U sklopu programa organizatori su zahvalili svim svojim pomagačima, a slijedio je nastup i koncert mohačkog Orkestra Poklade sa solisticom Vivien Gráf i Ženskoga pjevačkog zbora Poganske snaše.

Uz mjesnu Hrvatsku samoupravu, Pogančani su prije deset godina utemeljili i Hrvatsku udruhu, koja pomaže rad Ženskoga pjevačkog zbora Poganske snaše, a članovi Zbora ujedno su i članovi spomenute Udruge. Ženski pjevački zbor Snaše djeluje već 18 godina i tijekom tog vremena svojim repertoarom i narodnom nošnjom širio je u zemlji i inozemstvu glas Pogana i tamošnjih Hrvata. Članovi Zbora su sve žene, a među njima ima ih raznih nacionalnosti, Hrvatica i Mađarica, mladih i starih, onih koje svoj dom imaju u Poganu, ali i onih koji stanuju u Pečuhu i šire, kaže nam Aga Dragovac, motor pokretač mnogih hrvatskih aktivnosti, članica Zbora, ali i načelnica sela Pogana. Zborom je donedavno upravljala kroza sve protekle godine Eržebet Orovica, ali sad zbog prezauzetosti taj posao povjerala je Veri Šajnović. Nazočne su pozdravili načelnica Aga Dragovac i predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Milan Sabo. Nema u selu hrvatskog događaja da Zboru, ali i Hrvatskoj samoupravi nisu od pomoći stare i mlade „Pogankuše“ koje na srcu nose običaje i tradiciju Hrvata iz Pogana. Bilo da pričaju nekadašnje priče, kazuju nekadašnje narodne pjesme, govore o noš-

Ženski pjevački zbor Snaše, dio članica s 80-godišnjom slavljenicom Anicom

Mohački Orkestar Poklade i Vivien Gráf

Znak pažnje – cvijet

Prepun dom kulture

nji, koju vade iz svojih ormara, ili da svojim vještim rukama ne oblikuju kulinarske vještine bošnjačkih Hrvata. Svi su oni napunili i ovoga puta dvoranu mjesnog doma kulture, a bili su dobro iznenađeni kada su prozvani i kada im je zahvaljeno strukom cvijeća, ali i prigodnim poklonom. Potkrala se suza u oku i kada su se projicirale stare fotografije i govorilo o njima. U čemu je pravi majstor bila 80-godišnja Anica, kojom su organizatori ovoga puta čestitali obljetnički rođendan.

U Poganu nisu se previše gajili običaji vezani za Duhove, pa je

ovo okupljanje oko Duhova novina koju želi napraviti spomenuta Udruga. Tijesnu vezu njeguje Udruga i Zbor s Pogančanima koji im daju poticaj u radu i u danima kada volja pomalo splašnjava. Čekamo sve zainteresirane i u Zboru i u Udruhu, kaže nam načelnica Aga Dragovac, dodala: „Jer sve nas je manje i svi su nam dobro došli.“ Ženski pjevački Zbor Snaše pojam je dobrog pjevanja, izvrsni glasovi, bogat repertoar, besprijekoran izgled – sve to karakterizira scenski nastup. Trenutno Zbor broji 12 članica.

Branka Pavić Blažetin

Znanstveni simpozij o kralju Ladislavu I. u Zagrebu

U Mađarskom institutu u Zagrebu 27. lipnja, povodom obilježavanja blagdana svetog Ladislava kralja, utemeljitelja Zagrebačke biskupije, održan je znanstveni simpozij pod naslovom „Kralj Ladislav I. sveti i njegovo doba“, koji je okupio vrsne hrvatske i mađarske povjesničare medijaviste.

Kralj Ladislav I. Arpadović 1094. godine osnovao je Zagrebačku biskupiju, koju je podložio ostrogonskoj ugarskoj metropoliji. Novu biskupiju time je odijelio od splitske metropolije, te pokrenuo dugoročan razvoj Zagreba kao crkvenog i kulturnog središta. Slavi se kao suzaštitnik zagrebačke katedrale.

Foto: HINA

Dvije putujuće izložbe o životu i spomenu na mađarskoga kralja sv. Ladislava I. otvorene su u Mađarskom institutu u Zagrebu, 13. travnja 2017. godine, u nazočnosti predsjednice Republike Kolinde Grabar-Kitarović i predsjednika Mađarske Jánosa Ádera.

Kralj Ladislav I. Arpadović 1094. godine osnovao je Zagrebačku biskupiju, koju je podložio ostrogonskoj ugarskoj metropoliji. Novu biskupiju time je odijelio od splitske metropolije, te pokrenuo dugoročan razvoj Zagreba kao crkvenog i kulturnog središta. Slavi se kao suzaštitnik zagrebačke katedrale.

Mađarska vlada 2017. proglasila je godinom kralja Ladislava I. svetog, koju obilježavaju brojne priredbe u zemlji i inozemstvu. Jedan od stožernih datuma svakako je dan kada Crkva slavi blagdan svetoga kralja, koji je u zagrebačkome Mađarskom institutu obilježen znanstvenim simpozijem i svetom misom u katedrali. Za ovu prigodu u Institutu ponovno je postavljena putujuća izložba o Ladislavu I. U ugodnom ozračju, pred brojnim gostima i uzvanicima konferenciju je otvorio ravnatelj Instituta dr. sc. Dinko Šokčević, a prvo predavanje pod naslovom „Lik i vrijeme Ladislava I. svetog“ održao je mađarski povjesničar i akademik Attila Zoldos, koji je iznio najvažnije činjenice i stajališta mađarske historiografije o vremenu, vladavi-

ni i značenju svetoga kralja. Niz hrvatskih predavanja započeo je akademik Damir Karbić, koji je obuhvatio vrijeme od početka hrvatske državnosti do uspostave hrvatsko-ugarske državne zajednice 1102. godine, posebno naglašujući utjecaje tadašnjih događaja na položaj hrvatske države. Dr. Tamás Körmendi obradio je temu Ladislavova pohoda na Hrvatsku 1091. godine, pri čemu se osvrnuo i na dinastičke razloge vojne akcije. Dr. Marijan Lipovac na temelju malobrojnih raspoloživih podataka rekonstruirao je lik prvoga zagrebačkog biskupa, Čeha Duha, te iznio često oprečna pojašnjenja njegova podrijetla i imena. Gospodarska povijest, posebice u srednjem vijeku, prečesto je sastavnica koja se nedovoljno rabi pri tumačenju političkih i kulturnih događanja. Povjesničarka Boglárka Weiss govorila je o gospodarskim odnosima i važnim resursima u vrijeme vladavine Arpadovića, napose Ladislava I., čime je cjelokupno razdoblje prikazala u novom svjetlu. Simpozij je završio audiovizualnim prikazom Maje Lepetić Rogić o umjetničkim uspjesima na le-

gendu o sv. Ladislavu kralju na tlu srednjovjekovne Slavonije, koje se sastoje od fresaka i fragmenata fresaka sačuvanih u raznim sakralnim objektima. Osim konkretnih umjetničkih interpretacija nazočni su imali prigodu upoznati znakovite prizore legende te najčešće umjetničke atribute sv. Ladislava. U večernjim satima u zagrebačkoj prvostolnici održano je euharistijsko slavlje u povodu blagdana svetog Ladislava kralja, koje je predvodio zagrebački pomoćni biskup Ivan Šaško. U svojoj homiliji biskup Šaško naglasio je da „u Rimskom martirologiju za svetoga Ladislava piše da je tijekom svoje vladavine ponovno uspostavio kršćanske zakone koje je donio sv. Stjepan, obnovio običaje dajući im i sam krepostan primjer života. Marljivo je promicao kršćansku vjeru u Hrvatskoj, sjedinjenom s Ugarskim kraljevstvom, te utemeljio u Zagrebu biskupsko sjedište.“

Ivan Tomek

Trenutak za pjesmu

Ribari riječi

Ribari riječi spustiše mreže

U more samoće

U dubinama njenim

Predivna čudesa snivaju

Ribari izvukoše mreže

Ulov obilat bijahu

More samoće tad

Još samotnije postade

No ulovljeni plodovi

Od zvijezda sjajniji bijahu.

Zoran Jurišić

Samboteljska prezentacija Croaticinih knjig

Devecseryjeva diča knjiga i prvijenac Petroviščana pred štitelji

Na 88. svečanom tajednu knjig i 16. Tajednu dičjih knjig u samboteljskoj Županijskoj knjižnici „Dániel Berzsényi“ prezentirane su 12. junija, u pondiljak, dva Croaticine knjige, ke su pred kratkim izašle iz tiskare. Stanovnici vilenjakova dvorca iz pera Lászlóa Devecseryje i prvijenac mladoga Petroviščana Petra Iszaka, s pjesmami jedne tragične sudbine na ugarskom jeziku pod naslovom „Lét-tér-kép“. Glazbeni je okvir dao prezentaciji petroviski tamburaški sastav Koprive.

Čaba Horvath, direktor Croaticice, autori knjig László Devecsery i Petar Iszak, ter Nándor Jámbo, mladi glumac ki je štao iz djel

Brojnu publiku, prvenstveno iz Petrovoga Sela, najprlje je pozdravila Éva Nagy, ravnateljica županijske knjižnice i naglasila da njeva ustanova svenek rado vidi talentirane autore, atraktivna izdanja i takove firme i organizacije ke djeluju u interesu kulturne misije, kot Izdavačka kuća Croatica. Potom se je Čaba Horvath, direktor Croaticice, zahvalio domaćici za mogućnost i gostoljubivost na promociji jedne dvojezične knjige Lászlóa Devecseryje, gdo je jur rutinirani autor, pokidob mu je ova četvrta knjiga za dicu u Croaticinoj seriji, a i prezentaciji pjesničke zbirke talentiranoga Petroviščana, koga podupira cijelo seosko zajedništvo. Kako smo čuli od njega, diča knjiga je naminjena majkam i nukićem da skupa štu iz nje lipe povidajke, ke je iz ugarskoga obrnuo dr. Tomislav Krekić, a pjesnička zbirka sa štrofami ne spolom o srićnom žitku sigurno će dobiti simpatiju svih onih ki poznaju mladoga autora, koga je i ovput batrio direktor

Croaticice da nastavlja pisanje poezije. Promociju i dijalog s mladim autorom je pe-ljao László Devecsery ki je postao i urednik knjige Petra Iszaka, dok je mladi glumac Nándor Jámbo i štao pjesme iz zbirke. Kako je rekao mladi Petroviščan, već je čudakrat zamislio kako će izgledati, kad mu bude izašla iz tiska prva knjiga, ali ova čut ničim nije moguće usporediti. „Danas samo zavolj toga morem ovde biti, kad su moji rođjaki, moji učitelji i prijatelji u nevolji stali polag mene. Meni je žitak nešto drugo podilio nego drugim, ali što je sudbina od mene zela, to sam najzad dobio u dobroti moje familije i prijateljev“, rekao je mladi pjesnik, čiju knjigu je ilustrirala gimnazijalka, takaj iz Petrovoga Sela, Ana Zorica Timar. „Ovo je za me bilo veliko presenećenje, ali i izazov da je Petar mene zvao da mu moljam uz pjesme. U srcu sam i ja uprav tako doživila sve što je on napisao u ovi lipi pjesma“, istaknula je mlada

Petroviščanka ka bi se i dalje rado zela za ovakove zadaće. Petru Iszaku dovidob su objavljene pjesme u Petroviskom glasniku, a Petar Škrapić je forsirao da se konačno izdaje kolekcija pjesam. Zato se je narodila zajednička potpora Zaklade za Petrovo Selo i Hrvatske samouprave Petrovoga Sela za izlaženje ove knjige ka je prezentirana u rodnom Petrovom Selu autora, 2. julija, na danu Petrove.

Tiho

Petroviski autor Petar Iszak i Ana Zorica Timar, ilustratorica pjesničke zbirke

Narodnosni dan u XXII. okrugu

Plesna skupina „Igraj kolo“

U organizaciji Hrvatske i Grčke samouprave budimpeštanskoga XXII. okruga, 9. lipnja, u prostorijama Kulturnoga središta „György Cziffra“ četvrti put priređen je Narodnosni dan. Priredbu je prigodnim govorom otvorio načelnik spomenutog okruga Ferenc Karsai. Uobičajena je to okružna priredba u sklopu koje gosti mogu upoznati i dio bogate kulturne baštine i gastronomije hrvatske manjine u Mađarskoj. U prvome dijelu večeri s grčkim se plesovima predstavila skupina Olympus, potom je uslijedio program andzabeške plesne skupine „Igraj kolo“. Nakon toga kušali su se specijaliteti grčke i hrvatske kuhinje. Na priredbi je potpisan i ugovor o zajedničkoj suradnji Hrvatske samouprave XXII. okruga, na čelu s predsjednicom Andreom Sztasák, te andzabeške Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednicom Agicom Weselović. Na kraju je bila hrvatska plesačnica sa skupinom „Igraj kolo“. Priredbu su podupirali: Samouprava XXII. okruga i Fond za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

Zastupnice XXII. okruga u društvu plesne skupine „Igraj kolo“

k. g.

Opraštanje osmaša u Tukulji

Dana 15. lipnja priređena je oproštajna svečanost osmoga razreda, na kojoj su pribivali i prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Maja Rosenzweig Bajić, tukuljski gradonačelnik Pál Hoffmann, predsjednik gradske Hrvatske samouprave Ladislav Halas i umirovljena učiteljica Marija Prenner-Dobóczy. Iz ove škole redovito nekoliko đaka svoju srednjoškolsku naobrazbu nastavlja u budimpeštanskom HOŠIG-u, tako će to biti i jesenas. Naime, od dvadeset učenika, petero njih će učiti u toj školi. U nul-tom razredu: Žofija Pajor i Nikoleta Bognar, u 9. razredu: Kiara Rozman, Reka Ribarić i Daniel Similko. Na prijedlog njihova razrednika Edmonda Bendea, ujedno i zastupnika mjesne Hrvatske samouprave, predsjednik Ladislav Halas tim je učenicima na svečanosti uručio bonove za knjigu, u iznosu od deset tisuća forinta.

Ošmaši u društvu razrednika Edmonda Bendea

Kristina Goher

Sjednica Hrvatske samouprave Željezne županije

Podijeljena pinezna potpora za hrvatske programe

Foto: KRISTINA HORVAT

Jubilarna svetačnost nardarskih jačkaric i tamburašev u septembru takaj bude podupirana

Na sjednici, održanoj 20. junija, u Sambotelu, zastupnici Hrvatske samouprave Željezne županije jednoglasno su primili naticanja i izglasali pineznu potporu za ku su se naticale različite hrvatske samouprave na području Željezne županije. Hrvatska samouprava Bike za svoj Hrvatski dan, koji će se održati 12. augustuša, u subotu, dostat će 100 000 Ft. U suorganizaciji Hrvatske samouprave Željezne županije i Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana će se na kraju septembra organizirati židansko-osječki susret, koji će ponovo skupa donesti u Gra-

dišću te familije, čija dica su za vrime Domovinskoga boja tajedne dugo boravili u gradišćanskom naselju kot bigunci. Za to spravišće će dobiti 200 000 Ft. Pokidob je Katoličanski tabor Peruška Marija ljetos jako malo potpore dostao od raznih naticanj, za priredjenje tradicionalnoga omladinskoga kampa je zastupništvo odobrilo 250 000 Ft. Hrvatska samouprava Petrovoga Sela se je naticala za materijalnu potporu svetačnosti predaje Seoske hiže 1. oktobra, u nedilju, za ku je dobila 400 000 Ft. U Nardi je predvidjena 16. septembra, u subotu, dvostruka jubilara proslava, na kojoj će mjesni jačkarni zbor proslaviti 30. godišnjicu neprekidnoga djelovanja, a tamburaški sastav jedno desetljeće sviranja. K pripravi ove orijaške priredbe Hrvatska samouprava Željezne županije će dostaviti 300 000 Ft. Hrvatska samouprava Gornjega Četara će pozvati na svoj Hrvatski dan, 21. oktobra, u subotu, svoje prijatelje iz Budaševa (Sisačkomoslavačka županija); tu priredbu će županijska Hrvatska samouprava potpomagati s 300 000 Ft. Kisežani su se naticali za putne stroške celjanskoga shodišća (26. augustuša) i dobili su podupiranje od 150 000 Ft. Hrvatska samouprava Sambotela će primiti 300 000 Ft za priredbe Hrvatski Božić, Naticanje u kuglanju i za spravišće hrvatskih penzionerov u dotičnom varošu. Ovako je Hrvatska samouprava Željezne županije s dvi milijun forintov podupirala realiziranje najvažnijih hrvatskih priredbov ovoga ljeta na tlu Željezne županije.

Tiho

Ponovo bitka za Kiseg i hrvatsku pobjedu

Programska serija „Polumisec – puni misec“ u minuli ljeti je već postala pojam za velike zgoditke i posebne doživljaje svakoga augustuša, u zapadnougarskom gradu biseru Kisegu, koji je poznat po slavnoj obrani gradića protiv Turkov, pod rukom senjskoga kapetana Nikole Jurišića 1532. ljeta. Uprav na bazi ovoga povijesnoga junačtva Hrvata i njegovoga malobrojnoga šerega je sagradjen i režisiran pred jednim desetljećem cijeli jedan vikend turskoga pohoda, atraktivni spektakl napada Turkov pod nogom tvrđave, koji se u neki slika brutalno graniči i sa stvarnošću, gotovo ako mislimo na pucnjavu s topi, puškama i kuburami, a i u mozaiki tučnjave oko ognja. Retrospektiva dične prošlosti u modernom izdanju ljetos se začme jur 3. augustuša, u četvrtak, u Jurišićevoj tvrđavi s međunarodnom izložbom „Turske impresije“ Gustava Justa iz Beča, a toga dana počinje i međunarodni turnir u boksanju. Drugi dan, u petak, jur po navadi, gradu se vojnički tabori, na Glavnom trgu sajam zove posjetitelje kot i kulturni program. U 17 uri će Gradsko peljačstvo izglasati izvanredno opsadno stanje i davat će tanače, čemu se stanovništvo mora strogo držati ove dane pri turskoj pogibeli. U 20.30 židanska „Šetnja“ će zagrijati s hrvatskom muзикom sve nazočne, a hrabreniji moru začeti i tancati. U 21 uri u kostimi krenu na turu Turki i branitelji, a pred crikvom Srce Jezuševo na Glavnom trgu domaća folklorna grupa Be-jó će predstaviti „Tanac ognja“. 5. augustuša, u subotu, jur od jutra će se svi gradski sadržaji obraćati oko boja, znanosti bojevanja, viteškoga rublja, oko oružjev i na programu su različite vojničke predstave kot i nastupi muzičkih sastavov. U 17.15 se gane mimohod od Črnoga vrta do pozornice na Glavnom trgu i točno u 19 uri Turki će po jedinaesti put pokusiti osvojiti kisešku tvrđavu

vu sa svimi pomagali što im stoji na raspolaganju. Mjesnim Hrvatom i ovput će pomagati Udruga sv. Juraj iz Đurđevca i, kako nam je rekao njev zapovidnik Robert Rodman, ovput se očekuje zvana haramijov i dolazak još dvadeset fotografov iz Fotokino kluba „Picok“. U toj Udrugi se okupljaju fotografi s velikimi uspjehi na međunarodni izložba, ali med njimi nigdor se profesionalno ne bavi fotografiranjem. Kako smo doznali, njev izlet je ipak organiziran s ciljem, jer se namjerava iz nastalih slikov otvoriti fotoizložba najprlje u Đurđevcu, a potom i u Kisegu. Subotnji večer se nastavlja za pobjedom s koncerti i feštom. Nedi-lja, isto tako kot i u prethodni ljeti, posvećena je povijesnim šetnjam, vojničkim spektaklom, sajmu, a uvečer od 18 uri uz domaće tančoše će nastupiti i Hrvatsko kulturno društvo „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana. Bojne dane zatvara, po običaju, koncert bubnjarov ATARU u Jurišićevoj tvrđavi.

Tiho

Dan sela u Starinu

U organizaciji starinske Seoske i Hrvatske samouprave, 8. srpnja održan je Dan sela, kaže nam starinski načelnik Šandor Matoric.

Čuvši kako je glazbeno buđenje stanovnika u ranim jutarnjim satima sa sviračima i djevojkama, članovima Tamburaškog sastava i zbora Biseri Drave probudilo sve one koji su mislili još spavati. Žao mi je bilo što i sama nisam sjela na konjsku zapregu kojom je svirce i veseljake po selu vozio osobno načelnik Šandor Matoric.

I ovaj Dan sela svojim programima okupio je stanovnike jer za svakoga se našlo ponešto. Dan sela, Gastronomski dan i Hrvatska večer obilovali su sadržajima.

U prijedopodnevним satima održan je malonogometni turnir, a potom ručak u mjesnom domu kulture za sve stanovnike sela uz glazbu. Starinčane su zabavljala dva starinska sastava: Tamburaški sastav Biseri Drave i Orkestar Remix.

Svetu misu na hrvatskom jeziku u krasnome crkvenom zdanju služio je starinski dušobrižnik, župnik u Šeljenu Jozo Egri.

Pod velikim šatorom na otvorenome nasuprot crkve okupilo se mnoštvo koje je pozdravio načelnik Šandor Matoric, među njima i brojne prijatelje iz Hrvatske te šeljinskoga gradonačelnika Attilu Nagya, sopjanskoga načelnika Berislava Androša.

Potom su načelnik Matoric i bilježnica okružnog bilježništva Ema Solga Cserdi uručili priznanja: plaketu „Za Starin“ i diplomu „Najljepši dom u Starinu“ (najuređenija okućnica).

Slijedio je kulturni program uz nastup KUD-a Đeram, društva Zajednice Mađara Grubišnog Polja te Tamburaškog sastava i zbora Biseri Drave.

Potom je slijedio Hrvatski bal uz Orkestar Podravku.

Potporu održavanju priredbe dali su i: Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, Zajednica podravskih Hrvata, Ministarstvo ljudskih resursa, Fond za razvoj ljudskih potencijala, Savez Hrvata u Mađarskoj.

Veselo buđenje

KUD Đeram

U sklopu Dana, plaketa „Za Starin“ uručena je Sándoru Halászu, rođenom u Starinu 16. lipnja 1947. godine. Osnovnu je školu pohađao u rodnom selu od 1953. do 1961. godine, a potom radio kao prodavač u šeljinskoj samoposluzi, usput se školovao u Tokaju na tamošnjoj Trgovačkoj školi. Od 1965. do 1968. bio je vojnik u Kaniži, Atadu, Lovásziju, Lentibi. Nakon odsluženja vojnog roka vraća se u šeljinsku samoposlugu, potom radi kao prodavač u dućanu u Ivanidbi, a 1968. godine preuzeo je starinsku trgovinu mješovitom robom, odakle 2007. godine odlazi u mirovinu. Godine 1970. sklopio je brak s Anom Marošić.

Sándor Halász obavljao je mnoge društvene poslove u Starinu. Osam je godina bio član mjesnog savjeta, vodio je ekonomat Udruge ribiča četiri godine, vodio je ekonomat i radio sve poslove oko starinske Sportske udruge tijekom 15 godina, bio je utemeljitelj i predsjednik Udruge za dobrovoljnu zaštitu sela Starina od 2007. do 2015., čiji je počasni predsjednik i danas.

Istoga dana diplomu za „Najljepši dom u Starinu“ dobili su Margita Bačmai Perjaš, Jozo Petrinović i Mišo Silović.

Branka Pavić Blažetin

Nagrađeni Starinčani

SETA 2017 – Zajednički korijeni pomurskih i međimurskih Hrvata

U organizaciji serdahelske Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“ i ivanovečkoga Foto-kino kluba, od 25. do 29. lipnja u Serdahelu je održana Međunarodna filmska radionica za mladež SETA 2017 s tematikom „Zajednički korijeni pomurskih i međimurskih Hrvata“. Ovogodišnje su kamere ovjekovječile narodnu nošnju, odnosno „Što danas rade mladi s jedne i druge strane rijeke Mure“. Stručnu pomoć iz medijske kulture i ove su godine pružali Radovan Petković, predsjednik ivanovečkoga Foto-kino kluba i članica Nataša Kralj, profesorica hrvatskoga jezika.

Serdahelska filmska radionica iz godine u godinu okuplja hrvatsku mladež s jedne i druge strane rijeke Mure kako bi preko medijske kulture ovjekovječila tradicije pomurskih Hrvata. Prijašnjih je godina snimljena izradba pomurske gibanice, pisanice, zvona, ribolova s mrežom na Muri, a ovogodišnja radionica prikazom narodne nošnje pomurskih i međimurskih Hrvata, njihovih motiva željela je istraživati zajedničke korijene Hrvata s jedne i druge strane rijeke Mure. Narodnu nošnju serdahelskih Hrvata prikazale su Marija Prosenjak i Ilonka Štric, a ivanovečku Anika Mesarić, članica KUD-a Katruže. Sudionici radionice zabavljali su se isprobavanjem narodne nošnje, fotografirali se u njima u prekrasnome prirodnom okolišu. Tematika radionice nije zastala u prošlosti, naime druga tema radionice bilo je što danas rade mladi s jedne i druge strane granice. Svatko od sudionika predstavio je svoj hobi, odnosno čime se bavi u svoje slobodno vrijeme, i to prikazao i ostalim sudionicima radionice. Vrlo nadareni sudionici radionice – među kojima su bili izvrsni mladi pjevači, balerine, pijanistice, glumci, slikari, radioreporteri, kickboksaci, mažoretkinje, fotografi, kamermani – predstavili su isječak svoje nadarenosti i dokazali da je današnja mladež puna zamisli, kreativnosti i osim igrice na računalu i telefonu bavi se i mnogim drugim vrijednim zanimanjima. Radionica se bavila ponajprije fotografiranjem i snimanje, no osim toga bilo je i niz drugih zanimanja u okviru kojih su se sudionici upoznali s pomurskim krajem, npr. u kvizu pod naslovom „Upoznaj svoj zavičaj“ usporedili su kajkavski dijalekt, melodije pučkih popijevaka, poslovice Međimurja i Pomurja, i druge običaje Hrvata uz Muru. I ove je godine organiziran jednodnevni izlet u Budimpeštu, posjet Izdavačkoj kući i kulturnom centru Croatica odnosno Medijskom centru Croatica. U Croatici je ravnatelj Čaba Horvath predstavio djelovanje poduzeća, izdavanje udžbenika, tiskarske djelatnosti, a studio Radija Croatica Kristina Goher, urednica. Kako se snima, kakvim programom se montiraju snimljeni materijali bili su već poznati mladim filmašima. Osim posjeta Croatici, sudionici radionice pogledali su baziliku svetog Stjepana i Margitin otok, kupovali suvenire, isprobali sladoled u okviru ruža, divili se prekrasnim mostovima velegrada Budimpešte. Jednog je dana organiziran izlet u Čakovec, posjet tamošnjoj osnovnoj školi, Kulturno-umjetničkom društvu Katruže i Čakovečkim bazenima. Zadnji dan radionice protekao je u pregledanju i montiranju snimljenih materijala, fotografija i podjela priznanja i zahvalnica. Radionicu je materijalno potpomagalo Ministarstvo ljudskih potencijala, Udruženje hrvatskih samouprava Zalske županije i Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“. Snimke o narodnoj nošnji pomurskih Hrvata znatizeljnicima mogu pogledati na videoportalu <https://www.youtube.com> pod naslovom 4. Međunarodna filmska radionica Serdahel/Ivanovec Narodna nošnja pomurskih Hrvata.

beta

U pomurskoj narodnoj nošnji

U međimurskoj narodnoj nošnji

U Croatici

Za razvoj turizma na Muri i Dravi

Europska grupacija za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“ utemeljena je zahvaljujući europskomu projektu IPA programa, a danas već sama provodi europske projekte. U okviru programa za prekograničnu suradnju Interreg V-A Mađarska – Hrvatska odobren im je turistički projekt pod naslovom „Dvije rijeke jedan cilj“. Početkom svibnja u Goričanu održana je konferencija za otvaranje projekta vrijednog 842 285,50 eura, u njega su uključena sva hrvatska naselja uz Muru, te donjomeđimurske općine i Legrad, saznali smo od novoizabranog ravnatelja Stjepana Tišlera d. o. o.-a EGTS Regija Mura.

Krajolik rijeke Mure i Drave može se pohvaliti jedinstvenom biološkom raznolikošću. Na tom području nalazimo rijetka prirodna staništa poput velikih poplavnih šuma, riječnih otoka, šljunčanih i pješčanih obala, rukavaca i mrtvica. Krajolik obuhvaća područje Natura 2000, to je najdonji dio rijeke Mure na mađarskoj strani. To prirodno bogatstvo uz Muru i Dravu regija želi iskoristiti za turizam. Nakon društvenih promjena i ulaska Mađarske u Europsku uniju, Mura, osim što je bila izvor pitke vode ili šljunka, dobila je još jednu plemenitu ulogu – da postane rijeka rekreacije, izleta i vodenog turizma za ljude s obje obale. Mjesta koja se nalaze tik uz rijeku u 90-im godinama započela su organizirati otvaranja privremenih graničnih prijelaza, prijelaz sa čamcima uz koje su se vezale i razne zajedničke priredbe. Bio je to početak polaganja temelja vodenog turizma na Muri. Naselja Kerestur, Mlinarci i Serdahel već su sudjelovali i u drugim projektima poradi razvoja vodenog turizma na Muri, učinjeni su prvi koraci u smjeru promicanja prirodnih ljepota rijeke i njezine sredine, na tim su mjestima počela neka manja ulaganja u svezi s razvojem vodenog turizma. Kupljeni su čamci, uređen je prostor na obali rijeke za lakši ulazak i izlazak čamaca, u Mlinarcima je izgrađena asfaltirana cesta sve do obale rijeke, te stalak za čamce. Godišnje nekoliko puta organiziraju se rječarenja, za to je i utemeljena udruga u tome mjestu, a neki od mještana su završili i tečaj za vođenje rječarenja.

Pripremanje natječaja

– EGTS Regija Mura osnovana je poradi promicanja prekogranične suradnje i regionalnog razvoja. Uspjeli smo organizaciju registrirati prije dvije godine. S mađarske je strane uključeno 13 naselja, a s hrvatske osam. Prvenstveni nam je cilj, naravno, da se zajedno kandidiramo za europske projekte. Možemo biti zahvalni Ministarstvu vanjskih poslova Mađarske koje nas je potpomoglo od samih početaka. Dobili smo i novčanu potporu za djelovanje, čime smo mogli zaposliti dva djelatnika, tiskati izdanje o našem području i kandidirali smo tri projekta u Interreg programu. Jedan su nam odobrili, čemu se jako radujemo. – reče ravnatelj EGTS-a Stjepan Tišler.

Od tri prijavljena projekta, EGTS Regija Mura dobila je potporu za najveći pod naslovom „Dvije rijeke jedan cilj“, čija vrijednost iznosi 842 285,50 eura. Na mađarsku stranu spada 387 tisuća eura. Zahvaljujući tomu projektu, nastavlja se razvoj vodenog turizma na Muri i Dravi koji su započele pojedine samouprave i udruge. U sklopu projekta ostvariti će se sedam pristaništa na Muri i jedan na Dravi, s mađarske strane kod Letinje, Serdahela, Mlinaraca, Kerestura, a s hrvatske strane u Goričanu, Donjoj Dubravi, Kotoribi i Legradu, bit će kupljeno devet čamaca, jedan s motorom, prikolica za njihov prijevoz. Osim izgradnje pristaništa i uređenja obale, na nekim će se mjestima urediti šljunčare, na radost ribiča. Izgradit će se kućice za skladištenje čamaca, kućica za ribiče, sobe za noćni ribolov. U okviru projekta će se ostvariti turističko strategijsko izdanje, informacijska ishodišta, pokretne primjene s koordinatama i informacijama za izletnike. Organizacija želi isplanirati i cjelovite turističke programe s raznovrsnim sadržajima. U tome su u tijeku pregovori s turističkim agencijama i zajednicama i s jedne i druge strane granice. EGTS Regija Mura predviđa predati projekt i za program prekogranične suradnje sa Slovenijom. Glede toga već su započela usuglašavanja s općinom Šentilj.

beta

Na tome će se mjestu kod Serdahela urediti pristanište.

Vjeronaučni tabor

Santovačka rimokatolička župa organizirala je već tradicionalni vjeronaučni tabor koji je ove godine priređen od 20. do 25. lipnja u Nacionalnome svetištu Mátraverebély-Szentkút. Pod vodstvom vjeroučiteljice Katike Molnár Tomašev i župnika Imrea Polyáka, u taboru je sudjelovala 21 osoba iz Santova i susjedne župe: polaznici vjeronauka, ministri i nekoliko roditelja. Među njima je bilo i devet učenika santovačke Hrvatske škole, jedna učenica pečuške Hrvatske gimnazije i jedan učenik predmetne nastave hrvatskoga jezika iz Baje.

Sudionici tabora sa santovačkim župnikom (u sredini)

Kako nas je uz ostalo izvijestila vjeroučiteljica, u okviru petodnevnog tabora sudionici su obišli obližnje pustinjačke špilje, bili na kupanju na bazenima u Bükszékfürdőu, na izletu u Egeru te posjetili i tamošnju tvrđu. Na blagdan Presvetog Srca Isusova u prijepodnevnim satima organizirali su obrtničku radionicu, nakon čega sudjelovali na misnome slavlju glavnog opata u Pannonhalmi, a u popodnevnim satima bili na turi u klanecu Svetog Ladislava. Posljednjega dana upriličeno je proglašenje rezultata raznih natjecanja, uslijedilo je spremanje i povratak kući.

Do četvrtka, dok je s njima bio vlč. Imrea Polyák, imali su svetu misu u bazilici posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije, a prije mise sudjelovali na jutarnjem obredu tamošnjih franjevaca. Dane su proveli u samoopskrbi, zajednički kuhali s pomoću roditelja koji su ih otpratili. U srijedu, kada su se okupili oko logorske vatre, čestitali su velečasnom Polyáku povodom 25. obljetnice njegova posvećenja, proslavili ga pjesmom i kratkim osobnim čestitkama koje su polaznici vjeronauka sami pripremili. U okviru vjeronaučnog kampa organizirane su razne obrtničke radionice, omiljeni sati pjevanja u pratnji laika Laszlóa Polyáka na gitari, natjecanje pod nazivom „Zvijezda se rađa” i drugo, a nije izostao ni sladoled u Soltvadkertu. Tabor je ostvaren s potporom Kalačko-kečkemeteske nadbiskupije, poduzeća Bácskatej Kft. i Hrvatske osnovne škole, a ministrante je pomagala i Santovačka župa. S. B.

Hrvatska vaterpolska reprezentacija

U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti hrvatski je veleposlanik Gordan Grlić Radman 21. srpnja, nakon utakmice Japan – Hrvatska, primio vaterpolsku reprezentaciju Republike Hrvatske. Na prijemu hrvatski veleposlanik reče da hrvatska diplomatska misija u mađarskome glavnom gradu prati nastupe hrvatske vaterpolske reprezentacije na Svjetskome prvenstvu u vodenim sportovima. „Jako sam ponosan, igra s Americancima je išla jako glatko, onda ste malo napravili drame pa nam je srce lupalo u grlima, a danas ste svladali Japance, mi smo otpočetka s vama. Drago mi je što ste se izborili za plasman četvrtfinala” – reče među ostalim hrvatski veleposlanik Grlić Radman. Druženje na prijemu proteklo je u prijateljskom i opuštenom ozračju. Ondje su osim zaposlenika Veleposlanstva bili i savjetnik Veleposlanstva Bosne i Hercegovine u Budimpešti Goran Pranjčić i međunarodni ravnatelj Sveučilišta Corvinus Tamás Pesuth.

Kristina Goher

Susret hrvatskih crkvenih zborova u Baji

Uz financijsku potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, ove je godine deveti put organiziran sastanak crkvenih zborova u Baji. Kako nas je obavijestila predsjednica KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” i zastupnica Hrvatske samouprave grada Baje, 25. lipnja nakon svete mise nastupili su zborovi iz Aljmaša, Dušnoka, Kačmara, Kozara te domaćini iz Baje. Nakon programa druženje se nastavilo u svečanoj dvorani bajske Trgovačke i komercionalne strukovne srednje škole „Júlia Bánai”.

LETINJA

Kulturni centar Luč toga pomorskoga grada tijekom ljeta svakog petka priređuje glazbeni i folklorni program na pozornici Termalnog kupališta grada, među kojima se nađu i hrvatski izvođači. Dana 14. srpnja nastupilo je Kulturno-umjetničko društvo Hrženica, a 21. srpnja Kulturno-umjetničko društvo Varteks iz Varaždina.

KERESTUR

Kulturno društvo „Kerestur“ pokrenulo je natječaj pod naslovom „Za cvjetnjak sela Kerestura“. Mole se pojedinci i predstavnici raznih ustanova da ukrašavaju svoj okoliš sa cvijećem ili ukrasnim biljem, da selo bude ljepše za mještane i za posjetitelje. Na kraju ljeta o svakoj će se ulici napraviti fotografija, na temelju kojih će biti predstavljeni najljepši vrtovi. Rad ocjenjivačkog suda mogu pomoći i mještani uslikavanjem svojih vrtova, okoliša ili drugih mještana. Digitalne fotografije mogu slati na adresu: mk.faluteve@gmail.com ili predati osobno kod Eržebet Deak, predsjednice spomenutoga Kulturnog društva. Tročlani ocjenjivački sud izabrat će najljepše vrtove i ulice, a proglašenje rezultata bit će 20. kolovoza 2017. na Susretu nekadašnjih Keresturaca.

SUMARTON

Društvo tamošnjih drvorezbara od 24. do 28. srpnja organizira svoju redovitu Koloniju drvorezbara i slikara. Prema izvješću predsjednika Stjepana Radnaija, ovogodišnja će Kolonija posebnu pozornost posvetiti mladima, u domu kulture svakog će dana biti priređene radionice slikanja, drvorezbarjenja i drugih ručnih radova, a odrasli umjetnici moći će stvarati u vinogradu kod predsjednikova podruma.

Obavijest

Eržebetvaroska Hrvatska samouprava i ove godine organizira posjet Karlovačkom festivalu piva između 25. i 27. kolovoza. Kreće se u petak, 25. kolovoza u 13 sati, i iz HOŠIG-ova parkirališta, a povratak je u Budimpeštu, u ponedjeljak, 28. kolovoza nakon objeda. Predviđen je ovaj program: stiže se u Selce u kasnim večernjim satima, u subotu, 26. kolovoza, poslije doručka slobodan program, a nakon objeda putovanje u Karlovac, gdje je također slobodan program. U večernjim satima povratak u Selce. U nedjelju, poslije doručka slobodan program te nakon objeda povratak u Budimpeštu.

Iznos djelovanja: 14 000 Ft, i 50 eura, a po osobi, u kojoj su dva doručka, dva objeda i jedna večera. Prijave i uplate očekuju se do 10. kolovoza 2017. Podrobnije informacije na tel.: 06 30 200 3919 te elektroničkom poštom horvatonkormanyzat@erzsebetvaros.hu.

BERNECEBARÁTI

U organizaciji Samouprave XV. okruga te u suradnji s Hrvatskom samoupravom toga okruga, i ove će godine 6 – 8 osnovnoškolaca u pratnji svojih nastavnika iz Sumartona i Donjega Kraljevca boraviti u Međunarodnome kampu primijenjenih umjetnosti. Kamp se već redovito priređuje u odmaralištu tog okruga, od 24. do 31. srpnja. Sudionike očekuju šaroliki sadržaji, primjerice izradba kožnih nakita i nakita od biserja, origami, bojenje tekstila, slikanje po staklu, ukrašavanje predmeta salvetnom tehnikom, dramska sekcija i športska zanimanja. U nedjelju, 30. srpnja, otvoreni je dan kada sudionici čekaju goste s izložbom svojih uradaka i kulturnim programom, na kojem redovito sudjeluju zastupnici Hrvatske samouprave XV. okruga, jednako tako i sumartonski načelnik Martin Capari i donjokraljevečki načelnik Miljenko Horvat.

Vežanost uz korijene

U Serdahelu djeca uče hrvatske običaje

Na nedavnoj, Petoj međunarodnoj smotri folklor „Majci na dar“, održanoj u Donjem Vidovcu, nastupili su i učenici iz serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“. Bili su to učenici drugog razreda koji na satu narodopisa uče o hrvatskoj kulturi, tradiciji i običajima. U sklopu toga sata učenici uče i folklor kojemu ih jednom tjedno podučava Gordana Zvošec (prva zdesna), koreografkinja KUD-a „Donji Vidovec“. U spomenuto naselje s ponosom su došli pokazati ono što su naučili. Vidjeli smo ih u izvođenju međimurskih pjesama i plesova, za što su pobrali velik pljesak. Gordani je u tome pomagala njihova učiteljica Zlata Hederić (lijevo).

Tekst i foto: M. Grubić

NARAD

Od 29. do 30. srpnja organizira se XVII. državni Festival „Kékfestő“. Niz programa, izložbe, radionice, koncerti, folklorna druženja, nastupi kulturnih i folklornih društava, orkestar, balovi očekuju zainteresirane. Drugoga dana Festivala, 30. srpnja, s početkom u 18 sati u programu nastupa i vršendska Hrvatska dječja i omladinska plesna skupina Organizator je Festivala naradska Seoska samouprava. U tome naselju djeluje i Hrvatska narodnosna samouprava.

MOHAČ

Tamošnja Šokačka čitaonica poziva sve zainteresirane na XXIV. grahijadu koja će se održati 5. kolovoza ove godine. Prijave se očekuju u sjedištu Šokačkog kera u Táncsicsevoj ulici pod brojem 34, ili na telefonu 36 / 20 262 0992 kod Judite Fehér.

DARANJ

U organizaciji tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave, 29. srpnja organizira se „Dan sela i Hrvatski dan“. Druženje počinje u jutarnjim satima malonogometnim turnirom, a nastavlja se ručkom za sve pozvane goste. U 16.45 počinje kulturni program. Nastupaju: Clap-Dance, Daranjski umirovljenici, Grupa Kreol, Tamburaški sastav Biseri Drave, Ženski pjevački zbor „Korjeni“, Grupa Cairo, program gostiju iz Erdelja iz tamošnjih prijateljskih naselja Dârjiu i Mujna. Nakon tombole slijedi bal na otvorenome, a potom vatromet. Priredba se održava uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, Fonda za razvoj ljudskih potencijala, Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, Zajednice podravskih Hrvata, Hrvatske samouprave Šomođske županije.